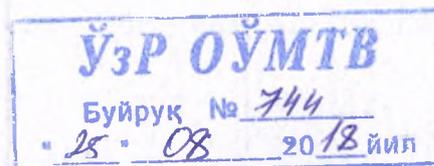

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича)
бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари

Тошкент

СЎЗ БОШИ

1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат шарқшунослик институти
- Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Тарих институти.

2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2018 йил «18» август даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган.

3. ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур малака талабни Ўзбекистон Республикаси худудида расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р	бет
1. <i>5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи</i>	4
1.1. Қўлланиш соҳаси	4
1.2. <i>5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи</i>	4
2. <i>5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар</i>	6
2.1. Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар	6
2.2. <i>5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган малака талаблари</i>	7
3. <i>5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар</i>	8
3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар	9
3.2. <i>5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми</i>	10

1. 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг умумий таснифи

5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи олий таълимнинг ўқув режа ва фан дастури асосида амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машғулотларини тўлиқ ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффақиятли ўтган шахсга «бакалавр» малакаси (даражаси) ҳамда олий маълумот тўғрисидаги давлат намунасидаги расмий ҳужжат(лар) берилади.

Ўқув режа ва фан дастурининг меъёрий муддати ва мос малака(даража)си 1-жадвалда келтирилган.

1-жадвал

Ўқув режа ва фан дастурининг муддати ва битирувчиларнинг малака(даража)си

Ўқув режа ва фан дастурининг номи	Малака (даража)	Ўқув режа ва фан дастурини ўзлаштиришнинг меъёрий муддати
Бакалавриятнинг ўқув режа ва фан дастури	Бакалавр	4 йил

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. Олий таълимнинг ушбу малака талаби 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши бўйича олий маълумотли бакалаврлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги барча олий таълим муассасалари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Олий таълим муассасаси мазкур бакалаврият таълим йўналиши бўйича кадрлар тайёрлаш ваколатига эга бўлганда малака талаб асосида ўқув режа ва фан дастурларини амалга ошириш ҳуқуқига эга деб ҳисобланади.

1.1.3. Малака талабнинг асосий фойдаланувчилари:

– мазкур таълим йўналиш бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютуқларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул олий таълим муассасаларининг профессор - ўқитувчилари;

– таълим йўналишининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўқув-тарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи барча ходимлари ва талабалари;

– ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари);

– битирувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация ва имтиҳон комиссиялари;

– олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

– олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли Давлат органлари;

– таълим йўналиши(таркиби)нинг бакалаврият таълим йўналишларидан бирини ихтиёрий танлаш ҳуқуқига эга бўлган абитуриентлар ва бошқа манфаатдорлар.

1.2. 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи

1.2.1. 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши – гуманитар соҳадаги йўналиш бўлиб, умумий ўрта, ўрта махсус, касб-хуна

таълими муассасаларида ихтисослигига доир фанлар билан бир каторда шарқ ва ғарб тилларини ўқитиш; илмий, тарихий ва маънавий масалалар, хорижий мамлакатлар тарихи билан боғлиқ академик, илмий-тадқиқот ҳамда илмий-ишлаб чиқариш муассасалари ва ташкилотлари; давлат бошқаруви органлари; Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси илмий-тадқиқот институтлари, давлат ва хусусий архивлар; қўлёзма фондлари; нодавлат ва нотижорат ташкилотлари; хусусийлиги исталган шаклда бўлган ишлаб чиқариш бирлашмалари; тарихий, маданий, маънавий меросни ўрганиш марказларида ихтисослиги билан боғлиқ комплекс масалаларни ечиш кабиларни қамраб олади.

Йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

1.2.2. 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар билим доираси ва касбий фаолиятларининг объектлари:

умумий тарих, ўрганилаётган минтақа (мамлакат) тарихи, тарихий манбашунослиги ва тарихшунослиги, тарихий тадқиқот методлари, диний муносабатлар тарихи, маданият ва маънавият соҳалари, ижтимоий-сиёсий, иқтисодий, этник жараёнлари тарихи, диний-фалсафий ва мафкуравий дунёқараш тизимлари, моддий ва маънавий маданият тарихи, шарқ тиллари ҳамда ғарб тилларидан бирининг назарий ва амалий асосларидан иборат.

Йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

5120300 - Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолияти қуйидагиларни қамраб олади:

- умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими тизимида мутахассисликка оид фанлардан ҳамда ўрганилган шарқ ва ғарб тилларидан дарс бериш;

- ижтимоий-гуманитар йўналишдаги илмий тадқиқот муассасалари ва ташкилотларида ҳамда олий таълим тизимида кичик илмий ва илмий-техник ходим бўлиб ишлаш;

- архивлар, қўлёзма фондлари, ахборот-ресурс марказлари, нашриётлар, оммавий-ахборот муассасалар, турли тадбиркорлик субъектлари ва бошқаларда илмий-техник ходим, муҳаррир, библиограф, таржимонлик қилиш каби касбий фаолият турларини бажариш;

- фан ва маданиятнинг турли соҳалари, давлат муассасалари, мамлакат ва халқаро фаолият билан боғлиқ бўлган нодавлат ва давлат тизимларида ишлаш;

- таржимонлик фаолияти, муҳаррирлик, ноширлик ишларини ташкил этиш ва бажариш, чет тиллари, тарих ва бошқа гуманитар фанларидан интенсив таълим бериш каби касбий фаолият турларига мослашиш.

1.2.3. Таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари

- илмий – тадқиқот;
- маънавий-маърифий;
- ташкилий-бошқарув;
- педагогик (умумий ўрта, ўрта махсус, касб-ҳунар таълими тизимида);
- таржимонлик;
- консалтинг хизмати ва шу кабиларни ўз ичига олади.

Йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият турларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

Таълим йўналиши бўйича тайёрланган бакалаврлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. Таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий мослашув имкониятлари

5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналишини тугатган бакалавр умумий ўрта, ўрта махсус ва касб-хунар таълим муассасаларида мутахассисликка оид фанларни ўқитиш имкониятига эга бўлади.

1.2.5. Таълимни давом эттириш имкониятлари

5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалавр касбий тайёргарликдан кейин:

5A120301 - Ўзбекистон тарихи

5A120302 - Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича)

5A120303 - Давлат бошқаруви ва маҳаллий ўз-ўзини бошқарув (фаолият тури бўйича)

5A120304 - Тарихишунослик, манбаишунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассисликлари бўйича икки йилдан кам бўлмаган муддатда ўқишни давом эттириши мумкин.

Шунингдек, ўрнатилган тартибда мустақил тадқиқотчилик асосида илмий-тадқиқот ишларини олиб бориши мумкин.

2. 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

2.1. Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар:

- дунёқараш билан боғлиқ тизимли билимларга эга бўлиши;
- гуманитар, табиий ва илмий фанлар асосларини, жорий давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиш;
- табиат ва жамиятда кечаётган жараён ва ҳодисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, табиат ва жамият ривожланиши ҳақидаги билимларни эгаллаши ҳамда улардан замонавий илмий асосларда ҳаётда ва ўз касб фаолиятида фойдалана билиш;
- инсоннинг бошқа инсонга, жамиятга ва атроф муҳитга муносабатини белгиловчи ҳуқуқий ҳамда маънавий мезонларни билиши, касб фаолиятида уларни ҳисобга ола билиш;
- ахборот йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, ўз касб фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиши;
- тегишли бакалаврият йўналиши бўйича рақобатбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши;
- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши;
- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида илмий тасаввур ҳамда эътиқодга, ўзини жисмоний чиниктириш уқув ва кўникмаларига эга бўлиши лозим.

Бакалавр:

- таълим йўналишлари бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга;

- тегишли бакалавриат йўналишлари доирасида танланган мутахассислик бўйича магистратурада олий таълимни давом эттиришга;

- кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида қўшимча касб таълими олиш учун тайёрланадилар.

2.2. 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- касбий фаолият объекти йўналишига мос янги илмий натижалар, илмий адабиётлар ёки илмий-тадқиқот лойиҳаларини ўрганиш;

- ихтисослик соҳаси бўйича илмий тадқиқотлар ўтказиш, долзарб масалалар ҳолатини обзор ва таҳлил қилиш, тажрибалар ўтказиш ва илмий ечимлар бўйича хулоса ва тавсиялар бериш;

- ўтказиладиган тадқиқотлар мавзуси бўйича илмий ахборот йиғиш, рефератлар ва библиографик иловалар тузиш;

- илмий ва илмий-услубий фаолият турлари бўйича ахборот-ресурс каталогларини тузиш ва улардан фойдаланиш, тарихий манбалар билан ишлаш, тарихнавислик билимига эга бўлиш ва методологик ёндошув тамойиллари билан таниш бўлиш, тарих ва манбашунослик йўналишларида илмий тадқиқотнинг бошланғич малакасига эга бўлиш;

- илмий-лойиҳавий тадқиқотларда ёрдамчи вазифаларни бажариш ва шу асосда илмий ҳисоботларни тайёрлашда иштирок этиш, ўтказиладиган тадқиқотлар мавзуси бўйича илмий ахборот йиғиш, кўрсаткичлар ва библиографик иловалар тузиш;

- илмий таҳлил методларини ҳамда илмий ишларни олиб бориш тартиб ва низомларини ишлаб чиқиш, тадқиқот соҳасида фан ва техника ютуқларини қўллай билиш;

- илмий семинарлар, илмий ва илмий-амалий конференцияларни ташкил этишда қатнашиш ва шахсан иштирок этиш; илмий ва илмий-оммабоп нашрларда мақолалар билан қатнашиш, илмий ахборотни оммалаштиришда қатнашиш;

- интернет тармоғида энг янги илмий, оммабоп ва фан ютуқлари ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;

- илмий-тадқиқот ва ишлаб чиқариш жамоаси таркибида (тайёрланганлик профилига мос равишда) касбий фаолият масалаларини ечиш **қобилиятларига эга бўлиши керак.**

Маънавий-маърифий фаолиятида:

- маънавий-маърифий ишларни режалаштира олиш, уни ташкил этиш методикасини эгаллаш, ўқувчилар онгига миллий истиқлол ғоясини сингдириш;

- ўқувчиларда мафкуравий ва ахборот хуружларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларини билиш;

- глобаллашув шароитида кечаётган жараёнларда ёзма маънавий мероснинг ўрни ва таъсири ҳақида тушунтириш ишларини олиб бориш;

- маҳаллаларда маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича индивидуал суҳбат ўтказиш;

- миллий урф-одат ва маросимларни ўтказишда, умуминсоний қадриятлар, меҳр-мурувват, бағрикенглик, ватанпарварлик, садоқат каби юксак инсоний фазилатларни очиб бериш **қобилиятларига эга бўлиши лозим.**

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

- ижрочилар жамоаси ишини ташкил қилиш;

- фикрлар ҳар хил бўлган шароитда бошқарув қарорини қабул қилиш;

- бажариладиган иш режасини тузиш ва бу ишни назорат қилиш, ишни бажариш учун зарур бўлган ресурсларни режалаштириш, ўз ишининг натижаларини баҳолаш;

- давлат муассасалари ва ташкилотлари фаолиятини бошқариш жараёнида иштирок этиш ва эгаллаган малака ва кўникмаларини татбиқ этиш;

- бошқариш жараёнида ахборот-ресурс маълумотларини йиғиш, инфор­мацион технологиялар тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган жараёнлар мониторинги механизмларини ишлаб чиқишда иштирок этиш;

- ихтисосликка оид турли тадбир, анжуман ва маърифий суҳбатларни ташкиллаштириш ҳамда бошқариш;

- атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилишда иштирок этиш **қобилиятларига эга бўлиши лозим.**

Педагогик фаолиятида (умумий ўрта, ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимида):

- умумий ўрта, ўрта махсус касб-хунар таълим тизимининг таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари ҳамда ўрганилган шарқ ва ғарб тилларидан замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб, назарий ҳамда амалий машғулотларни ўтказиш;

- ўқув жараёнини ташкил этиш ва ўтказилишига кўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш;

- ўқитилаётган фанлар бўйича дарс машғулотларини ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик ҳужжатларни шакллантириш, тузиш ва уларни тадбиқ этиш;

- мустақил таълим ва ижодий қидирув натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва шакллар жабҳаларида ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш **қобилиятларига эга бўлиши лозим.**

Таржимонлик фаолиятида:

- давлат ташкилотлари ва давлатга қарашли бўлмаган хусусий ташкилотларда ўрганилган чет тиллардан таржимонлик қилиш, иш қоғозлари билан ишлаш;

- турли муассасаларда турист йўлбошловчиси, ҳаво йўлларида сервис ходими, турли фирма ва меҳмонхоналарда менежер хизматини кўрсата олиш **қобилиятига эга бўлиши керак.**

Консалтинг хизмати фаолиятида:

- йўналишига мос мавзулардаги лойиҳалар, манбалар, адабиётлар, электрон видео ва аудио маҳсулотларни экспертиза қилиш;

- ихтисосликка мос соҳалар бўйича консалтинг хизматларини кўрсатиш **қобилиятларига эга бўлиши керак.**

3. 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

- **5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича)** бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурлари умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилиши ва талабаларнинг қуйидаги мажбурий фанлар блокларини ўзлаштиришини назарда тутиши зарур:

гуманитар ва табиий-илмий;

умумкасбий;

ихтисослик;

қўшимча.

Касб фаолияти кўникмаларини эгаллаш учун малака амалиётлари ўтилиши назарда тутилиши шарт.

Ўқув режалар мажбурий ўқув фанлари билан бир қаторда талабалар танлаган фанларни ҳам ўз ичига олиши керак.

Бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурларини ўзлаштиришда талабаларнинг ўқув фанларига оид бир қанча масалалар ва муаммолар бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши лозим.

Бакалаврият таълим йўналиши ўқув режасига мувофиқ равишда яқиний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

Ўқув режага киритиладиган ихтисосликка оид фанларнинг амалий машғулоти олиқ таълим муассасаси ҳамда базавий ташкилотларда ўтказилади.

Назариёт ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш учун талабаларнинг малакавий амалиётлари базавий ташкилот ва муассасаларларда ўтказилади.

3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар Гуманитар ва табиий-илмий фанлар блоқи:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланадиган олий таълимнинг бакалаврият таълим йўналишлари ўқув режаларидаги гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар блоқида қўйиладиган умумий талаблар асосида белгиланади.

умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими билан узвийлик ҳамда узлуксизликни инобатга олган ҳолда, информатика ҳамда ахборот тўплаш, уларни қайта ишлаш ва узатиш усулларининг жамиятдаги ўрни ва аҳамияти ҳақида олий даражадаги тасаввурларни шакллантириши;

таълим йўналиши учун зарур бўлган фундаментал фанларни чуқур ўрганишнинг илмий ва назарий асосларини таъминлаши лозим.

Умумкасбий фанлар блоқи:

таълим йўналиши ихтисослик фанларни ўрганиш ва чуқур эгаллаш учун зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўникма ва ўқувларни шакллантириши;

таълим йўналишига мувофиқ касб фаолияти соҳаларида эришилган асосий ютуқлар, муаммолар ва уларнинг ривожланиш истиқболлари ҳақида тасаввур ҳосил қилиши;

жаҳон тарихий жараёнларининг умумий ва хос қонуниятлари; жаҳон тарихининг узлуксиз цивилизацион жараён тарихи сифатида; қадимги давр ва ўрта асрлар тарихи бўйича моддий-археологик тадқиқотларнинг аҳамияти ва ўрни ҳақида тасаввурга эга бўлиши;

ўрганилаётган минтақа (мамлакат) тарихининг барча босқичлардаги ижтимоий-иқтисодий, сиёсий, маданий, маънавий тараққиёти; ўрганилаётган минтақа (мамлакат)да қадимдан ҳозиргача давлатчилик жараёнлари тарихи; ўрганилаётган минтақа (мамлакат)нинг халқаро муносабатларда тутган ўрни ва роли; ўрганилаётган минтақа халқлари тарихий ривожланишининг асосий қонуниятлари ва босқичлари; ўрганилаётган минтақа халқларининг тарихи, манбашунослиги ва тарихнавислиги; ўрганилаётган минтақа (мамлакат) ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий структуралари эволюцияси; ўрганилаётган минтақа халқлари этногенези ва этник тарихининг асосий босқичлари, локал хусусиятлари ва иштирок этган асосий компонентлар, этниклик ва этник гуруҳлар муаммоси; Шарқ мамлакатларида маданий ривожланиш жараёнларининг асослари; ўрганилаётган минтақа (мамлакат) тарихи, манбашунослиги ва тарихнавислиги ҳақида билимларга эга бўлиши;

талабаларнинг асосий ўрганилаётган шарқ тилини ўзлаштириш даражаси “**A1 бошланғич**” босқичидан бошлаб “**B2 тилни мустақкам эгаллаш ва эркин мулоқот қила олиш**” босқичигача бўлган кўникмалар доирасидаги билимларни камраб олишга қаратилиши;

шарқ мамлакатлари халқлари тарихшунослигининг ўзига хос хусусиятлари; ўрганилаётган минтақа (мамлакат) тилининг ривожланиш тарихи ҳамда тарихий манбалари; Шарқ ва Ғарб халқлари тарихига оид манбалар бўйича маълумотлар ва фактларни талқин эта билиши лозим.

Ихтисослик фанлари блоки:

тегишли бакалавриат таълим йўналиши бўйича махсус билимларни, касб фаолияти кўникмалари ва уқувларини шакллантириши;

бакалавриат таълим йўналишлари бўйича касб фаолияти соҳаларида эришилган асосий ютуқлар, муаммолар ва уларнинг ривожланиш истикболлари ҳақида тасаввур ҳосил қилиши;

ихтисослик фанларининг ўрганиш объектлари, предмет, мақсад ва вазифалари, ҳодиса ва жараёнларни билиши ва улардан илмий тадқиқотларда унумли фойдалана олиши;

таълим йўналиши негизидаги муайян магистратура мутахассислиги бўйича келгусида таълимни давом эттиришга онгли муносабатда бўлишига кўмаклашиши лозим.

Ихтисослик фанларининг дастурларини ишлаб чиқишда кадрлар буюртмачиларининг талабларини эътиборга олинади.

Кўшимча фанлар блоки:

таълим йўналиши талабаларнинг умумқасбий ва ихтисослик фанлари бўйича кўшимча равишда чуқур билим олишга бўлган эҳтиёжини кондириши;

меҳнат бозорида рақобатбардошликни таъминлаши ҳамда таълим хизматлари соҳалари ривожини жадаллаштириши;

таълим сифатига қўйилаётган талаблар ва меҳнат бозори конъюктураси тез ўзгараётган шароитда бакалавриат таълим йўналишлари бўйича ўқув режалар ва фан дастурларининг сафарбарлиги ва мослашувчан бўлишини таъминлаши;

қасбий фаолият стратегияси ва тактикасини тўғри танлай олиш, қасбий нуктаи назарнинг барқарорлигини таъминлаши лозим.

Танлов фанлари:

Таълим йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда танлов фанларининг таркиби ва уларнинг мазмунига қўйилган талаблар ОТМ Кенгаши томонидан белгиланади.

3.2. 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва миитақалари бўйича) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкламасининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат килиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўқиш шакли учун аудитория машгулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 30 соатгача килиб белгиланиши мумкин.

Ўқишнинг норматив муддати тўрт йил бўлгани ҳолда ўқув жараёни 204 ҳафта давом этиши зарур.

Ўқув даврининг умумий ҳажми қуйидагича тақсимланади:

назарий ва амалий таълим - 59,8%;

аттестация - 8,8%;

таътил - 17,6%;

малакавий амалиёт - 10,8%;

битирув малакавий иши - 2,9%.

Назарий таълим ҳажми фанлар блоклари бўйича қуйидагича тақсимланади:

гуманитар ва табиий-илмий фанлар 25,2%;

умумқасбий фанлар 46,1%;

ихтисослик фанлар 22,6%;

кўшимча фанлар 6,0%.

5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) йўналиши бўйича
таълим дастурининг тузилиши

Т/р	Ўқув блоклари, фанлар ва фаолият турларининг номлари	Умумий юкламанинг ҳажми, соатларда
1.00	Гуманитар ва табиий-илмий фанлар	1662
1.01	Ўзбекистон тарихи	78
1.02	Ўзбекистонни ривожлантириш стратегияси. Фуқаролик жамияти	78
1.03	Фалсафа	128
1.04	Диншунослик	64
1.05	Ўзбек (рус) тили	184
1.06	Хорижий тил	880
1.07	Жисмоний тарбия ва спорт*	128
1.08	Информацион технологиялар ва тарихий информатика	122
2.00	Умумқасбий фанлар	3040
2.01	Асосий шарқ тили	2126
2.02	Жаҳон тарихи	368
2.03	Археология	62
2.04	Архившунослик	62
2.05	Тарихий тадқиқот асослари	62
2.06	Шарқ мамлакатлари этнографияси, этногенез ва этник тарихи	124
2.07	<i>Таълим фанлари</i>	236
3.00	Ихтисослик фанлари	1490
3.01	Ўрганилаётган мамлакат (минтақа) тарихи	634
3.02	Ўрганилаётган минтақа тарихи манбашунослиги ва тарихшунослиги	144
3.03	Шарқ мамлакатлари маданияти тарихи	124
3.04	Шарқ мамлакатлари ижтимоий-сиёсий таълимотлар тарихи	72
3.05	Тарих фанини ўқитишнинг замонавий усуллари	124
3.06	Ёрдамчи тарихий фанлар (палеография, нумизматика, тарихий топонимия, геральдика, сфрагистика, метрология ва хронология)	124
3.07	<i>Таълим фанлари</i>	268
4.00	Қўшимча фанлар	396
	Жами	6588
	Малакавий амалиёт	1188
	Битирув малакавий иши	324
	Аттестациялар	972
	Жами	2484
	ҲАММАСИ	9072

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

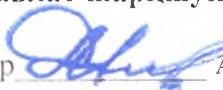
Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият соҳаси, бакалавриятнинг таълим дастури (бакалаврият дастури), тарихнинг узвийлиги, этно-маданий жараён, тарихий география, тарихий босқичлар; ижтимоий-иқтисодий тараққиёт; давлатчилик тарихи; ижтимоий-сиёсий таълимотлар; қадимият; илк ўрта асрлар; ижтимоий-сиёсий ҳаракатлар; ёзма ёдгорликлар; мафкуравий дунё; диний, ижтимоий фикр омили: диний муносабатлар; диний конфессиялар; антропоген жараёнлар; табиат ва инсон; ижтимоий муносабатларнинг бошланиши; ибтидоий давр; мулкӣ муносабат; ижтимоий фактор; меҳнат тақсими; маънавий дунёқараш; маънавият ва ижтимоий фикр; ижтимоий табақалар; ижтимоий қарашлар; жаҳон динлари; минтақавий географик тарқалиш; этнография; тарихий этнография; моддий ва ёзма манбалар; этногенез; этнографик ва этник жараёнлар; миграцион жараёнлар; этнос ва унинг пассионар имкониятлари; биосфера ва этнос; этник жараёнларнинг замонавий тенденциялари; фонетика, морфология, норматив грамматика, стилистика, таржима амалиёти; мемуарлар, қўлёзмалар, кундалиқлар; сулолавий йилномалар; сайёҳлар қўлёзмалари; архив фондлари; иероглиф ёзувлар; эпиграфик ёзма манбалар; давлат тизими; бошқарув; типологик таҳлил; федерация; халқ қўзғолони, емирилиш; цивилизация ўчоқлари; хўжалик уклади, мулкӣ муносабатлар, моддий неъматлар; демографик, иқтисодий, ижтимоий концентрация; прото шаҳарлар; палеография; эпиграфика; сфрагистика; нумизматика; тарихий топонимика; геральдика; метрология.

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим муассасалари ҳамда кадрлар истеъмолчилари

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Тошкент давлат шарқшунослик институти

Ректор А.Машионов

2018 йил « 6 » август

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Тарих институти

Директор Р.Абдуллаев

2018 йил « 6 » август

КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
хузуридаги
Олий ва ўрта махсус, касб-хунар
таълимнинг
ривожлантириш маркази

Директор Б.Х.Фахимов

М.Ў.
2018 йил « 13 » август

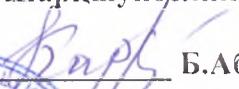
Ўзбекистон Миллий
университети

Ректор А.Марахимов

2018 йил « 10 » август

Ўзбекистон Республикаси Фанлар
Академияси Абу Райхон Беруний
номидаги Шарқшунослик институти

Директор Б.Абдухалимов

2018 йил « 10 » август

Республика Таълим маркази

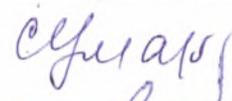
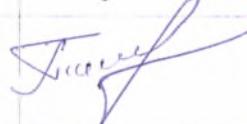
Директор М.Эсанов

2018 йил « 10 » август

М.Ў.

**5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича)
таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўқув режасини ишлаб
чиқувчи Ишчи гуруҳ таркиби**

т/р	Ишчи гуруҳ раиси ва аъзоларининг Ф.И.Ш	Лавозими, илмий даражаси ва унвони, иш жойи	Имзо
1.	Маннонов Абдурахим Мугалович	Раис, ТДШИ ректори, ф.ф.д., профессор	
Аъзолари:			
1.	Абдуллаев Нодир Абдулхаевич	ТДШИ Ўқув ишлари бўйича проректор, с.ф.н.	
2.	Умарова Саодат Маҳкамовна	ТДШИ ўқув-услубий бўлим бошлиғи	
3.	Бекмуратов Исмаи Нусратулласевич	ТДШИ Жаҳон сиёсати, тарих ва фалсафа факультети декани	
4.	Абдуллаев Улуғбек Артикбаевич	ТДШИ Хорижий мамлакатлар тарихи кафедраси мудири, т.ф.н.	
5.	Каримова Наталия Эрмановна	ТДШИ Хитой сиёсати, тарихи ва иқтисодиёти, т.ф.д., профессор	
6.	Алимова Раҳима Рисқуловна	ТДШИ Марказий Осиё халқлари тарихи ва манбаъноселиги кафедраси мудири, т.ф.н.	

Ректор
М.Ў.

Ўқув ишлари бўйича проректор

Декан

А.М.Маннонов

Н.А.Абдуллаев

И.Н.Бекмуратов

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Тарих институтининг бакалаврият таълим йўналишлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)

Т/р	Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Тарих институти учун кадр тайёрланаётган бакалаврият таълим йўналиши		Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Тарих институтининг бакалаврият таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
1.	5120300	Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича)	<p>Битирувчи қуйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</p> <ul style="list-style-type: none"> - гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар асосларини, жорий давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиш, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиш; - Ватан тарихини билиш, маънавий миллий ва умуминсоний қадриятлар масалалари юзасидан ўз фикрини баён қила олиш ва илмий асослай билиш, миллий истиқлол ғоясига асосланган фаол ҳаётий нуктаи назарга эга бўлиш; - тарихий жараённи юритувчи кучларни ва унинг қонуниятларини тушуниш; тарихда зўравонлик ва зўравонлик қилмасликнинг роли, тарихий жараёнда, жамиятнинг сиёсий тузилмасида инсоннинг ўрнини тушуниш; - хорижий мамлакатлар тарихининг барча даврлари ҳақида мукамал маълумотга эга бўлиш, тарихнинг барча даврларига оид маълумотларни таҳлил қилиш ва хулосалар бериш; - хорижий шарқ мамлакатлари тарихини хорижий шарқ тилидаги манбалар асосида ёритиб бериш; - тарихий мерос ва маданий анъаналарга ҳурмат ва эҳтиром билан муносабатда бўлиш, ижтимоий ва маданий фарқларни бағригенглик билан қабул қилиш; - чет тилидаги материаллар асосида хорижий мамлакатлар ҳақида тарихий ва ахборот-таҳлилий маълумотномалар тайёрлаш; - ўз фаолиятида меъёрий ҳуқуқий ҳужжатлардан фойдалана билиш; - тарихий тараққиёт босқичларини, ундаги тарихий жараёнларни тарихийлик нуктаи назаридан тўғри англаш, объектив талқин қила билиш, илмий-манбавий асосларини билиш, таҳлил қилиш ва улардан фойдаланиш қобилиятига эга бўлиш;

			<ul style="list-style-type: none"> - тарих тадқиқотларининг илмий-назарий методларидан фойдалана олиш, фан эришган ютуқларга таянган ҳолда илмий ва амалий истиқболни кура билиш; - ўтказилаётган тадқиқотлар мавзуси бўйича илмий ахборот йиғиш, рефератлар ва библиографик иловалар тузиш; илмий ва илмий-услубий фаолият турлари бўйича ахборот-ресурс каталогларини тузиш ва улардан фойдаланиш, тарихий манбалар билан ишлаш, тарихнавислик билимига эга бўлиш ва методологик ёндашув тамойиллари билан таниш бўлиш, тарих ва манбашунослик йўналишларида илмий тадқиқотнинг бошланғич малакасига эга бўлиш; - илмий-лойиҳавий тадқиқотларда ёрдамчи вазифаларни бажариш ва шу асосда илмий ҳисоботларни тайёрлашда иштирок этиш, ўтказилаётган тадқиқотлар мавзуси бўйича илмий ахборот йиғиш, кўрсаткичлар ва библиографик иловалар тузиш; - хорижий шарқ ва ғарб тилларидан бирини пухта билиш; - Интернет тармоғида энг янги илмий, оммабоп ва фан ютуқлари ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш; - илмий-тадқиқот ва ишлаб чиқариш жамоаси таркибида (тайёрланганлик профилига мос равишда) касбий фаолият масалаларини ечиш.
--	--	--	--

Ўзбекистон Республикаси
 Фанлар Академияси
 Тарих институти директори

Р.Абдуллаев

Ўзбекистан Республикаси Фанлар Академияси Темурийлар тарихи давлат музейининг бакалавриат таълим йўналишлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)

Т/р	Ўзбекистан Республикаси Фанлар Академияси Темурийлар тарихи давлат музейи учун кадрлар тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши		Ўзбекистан Республикаси Фанлар Академияси Темурийлар тарихи давлат музейининг бакалавриат таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
1.	5120300	Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича)	<p>Битирувчи қуйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Хорижий мамлакатлар тарихининг барча даврлари ҳақида мукамал маълумотга эга бўлиш, тарихнинг барча даврларига оид маълумотларни таҳлил қилиш ва хулосалар бериш; - Педогогик билимлар, замонавий педтехнологиялар, педогогика ва психология, ўсмирлар психологияси борасида билим ва маълум кўникмаларга эга бўлиш; - Тарихни ўқитиш методикасини пухта эгаллаган бўлиши, тарихни ўқитиш самарадорлигини ошириш борасидаги янги ва илғор методлар билан таниш бўлиши; - Хорижий мамлакатларда жумладан хорижий шарқ мамлакатларида тарих фанини ўқитиш, янги миллий тарих дарсликларини яратиш, тарихий жараёнларга нисбатан янги миллий тенденцияларни шаклланиши каби жараёнлардан хабардор бўлиш; - Хорижий шарқ мамлакатлари тарихини хорижий шарқ тилидаги манбалар асосида ўрганиш ва ўқувчиларга шарқ мамлакатлари тарихига оид муфассал маълумотларни бера олиш; <p>Хорижий мамлакатлардаги тарихий жараёнларни ўқувчиларга таҳлил қилиб бериш, жараёнлар ҳақида хулосалар бериш, ўқувчиларда бу борада маълум бир қарашни шакллантира олиш.</p>

Ўзбекистан Республикаси Фанлар Академияси
Темурийлар тарихи давлат музейи директори

Х.Файзиев

Тошкент давлат шарышунослик институти қошидаги шарқ тиллари лицейининг бакалавриат таълим йўналишлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлтк талаблари)

Т/р	Тошкент давлат шарышунослик институти қошидаги шарқ тиллари лицейи учун кадрлар тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши		Тошкент давлат шарышунослик институти қошидаги шарқ тиллари лицейининг бакалавриат таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлтк талаблари)
	шифри	номи	
1.	5120300	Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтакалари бўйича)	<p>Битирувчи қуйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Хорижий мамлакатлар тарихининг барча даврлари ҳақида мукамал маълумотга эга бўлиш, тарихнинг барча даврларига оид маълумотларни таҳлил қилиш ва хулосалар бериш; - Педагогик билимлар, замонавий педтехнологиялар, педагогика ва психология, ўсмирлар психологияси борасида билим ва маълум қўникмаларга эга бўлиш; - Тарихни ўқитиш методикасини пухта эгаллаган бўлиши, тарихни ўқитиш самарадорлигини ошириш борасидаги янги ва илғор методлар билан таниш бўлиши; - Хорижий мамлакатларда жумладан хорижий шарқ мамлакатларида тарих фанини ўқитиш, янги миллий тарих дарсликларини яратиш, тарихий жараёнларга нисбатан янги миллий тенденцияларни шаклланиши каби жараёнлардан хабардор бўлиш; - Хорижий шарқ мамлакатлари тарихини хорижий шарқ тилидаги манбалар асосида ўрганиш ва ўқувчиларга шарқ мамлакатлари тарихига оид муфассал маълумотларни бера олиш; <p>Хорижий мамлакатлардаги тарихий жараёнларни ўқувчиларга таҳлил қилиб бериш, жараёнлар ҳақида хулосалар бериш, ўқувчиларда бу борада маълум бир қарашни шакллантира олиш.</p>

Тошкент давлат шарқшунослик институти
қошидаги шарқ тиллари лицейи

Х.Султонов

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли, 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида ва ҳар бир таянч ОТМ учун Ҳукумат томонидан чиқарилган Фармон ва қарорлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғи асосида Тошкент давлат шарқшунослик институтида ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режаларининг турдош ОТМлари билан

КЕЛИШУВ БАЁННОМАСИ

Тошкент ш.

“10” 08 2018 й

Қатнашчилар:

ТДШИ дан: А.М.Маннонов – Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори, С.М.Умарова – ТДШИ ўқув-услубий бўлим бошлиғи, Қ.Омонов – Шарқ филологияси факультети декани, Ч.Хусанов – Хорижий мамлакатлар иктисодиёти ва сиёсати факультети декани; И.Бекмуратов – Тарих ва фалсафа факультети декани; С.Ҳошимова – Хитойшунослик факультети декани; Р.Алимухамедов – Мумтоз филология кафедраси мудири, Р.Р.Алимова – МОХТМ кафедраси мудири, Т.С.Расулов – Хорижий мамлакатлар иктисодиёти кафедраси мудири, Д.А.Пўлатова – Шарқ фалсафаси ва маданияти кафедраси мудири, У.У.Муҳибова – Жанубий Осиё тиллари кафедраси мудири, Н.Э.Каримова – Хитой сиёсати, тарихи ва иктисодиёти кафедраси мудири, Д.Сайфуллаев – Жаҳон сиёсати ва халқаро муносабатлар кафедраси мудири, Ш.Усмонова - Таржимашунослик кафедраси мудири.
Шунингдек, ЎЗМУ, ЖИДУ, ТИУ, ЎЗДЖГУдан таклиф этилган етакчи профессор-ўқитувчилар, кафедра мудирлари.

КУН ТАРТИБИ

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазибалар ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент давлат шарқшунослик институти ижодий ишчи гуруҳлари томонидан тайёрланган қуйидаги бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари Малака талаблари ва ўқув режалари муҳокамаси:

Таълим йўналишлари:

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (шарқ тиллари бўйича);
5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (мумтоз тиллар бўйича);
5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (хитой филологияси);
5120200 – Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича);
5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича);
5120300 – Тарих (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича);
5120700 – Жаҳон сиёсати (минтақалар бўйича);
5120700 – Жаҳон сиёсати (Хитой Халқ Республикаси);
5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
5231000 – Хорижий мамлакатлар иктисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича).

Магистратура мутахассисликлари:

5A120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари ва тадқиқот йўналишлари бўйича);
5A120102 – Лингвистика (шарқ тиллари бўйича);
5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича);
5A120104 – Матншунослик ва адабий манбашунослик;
5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича);

5A120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича);
5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича);
5A120701 – Халқаро муносабатлар ва ташқи сиёсат;
5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
5A231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича);
5A231101 – Ташқи иқтисодий фаолият (тармоқлар ва фаолият турлари бўйича).

Сўзга чиқдилар: **А.Маннонов** – Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг камровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топширигида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида тузилган ишчи гуруҳ профессор-ўқитувчилари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ, хорижий ОТМлар таржрибасини ўрганиш натижасида 10 та бакалаврият таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режалари ҳақида ахборот берди, уни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаблари ҳақида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

Эшитилди: **Н.Абдуллаев** – Институтдаги барча кафедралар мутахассислари ва ЎЗМУ, ЎЗДЖТУ, ТИУ, ЖИДУ ижодий ишчи гуруҳлари аъзоларини жалб этган ҳолда амалдаги Малака талаблари замонавий таълим технологиялари, энг янги ахборот ва ўқув-услугий талаблар асосида таҳлил этилди, чет элдаги мос таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизими синчковлик билан ўрганиб чиқилди. Мазкур таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича турдош этиб белгиланган ОТМларнинг тегишли кафедралари билан боғланилиб, улардан таклифлар олинди ва Малака талаблари ҳамда ўқув режалар лойиҳаси тайёрланди. Ўқув режалардаги бир қатор фанлар янгиланди ва қолган фанларнинг мазмуни тубдан ўзгартирилди. Ўқув режаларини ишлаб чиқишида фанлар таркиби, уларнинг мазмуни, маъруза, амалий ва семинар машғулотларига ажратилган юктамалар ҳажми, фанларнинг семестрларда ўқитилиш кетма-кетлиги ҳамда малакавий амалиётларни ўтказиш муддатлари белгиланган меъёрларга мос шакллантирилди.

Ушбу Малака талаблари ва ўқув режалари олий таълимга кўйилган талабларни ўзида тўлиғича акс эттирадиган ва меъёр талабларига жавоб беради, олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторига мос равишда республикамизда олиб борилаётган ислохотлардан келиб чиқиб, халқ хўжалигинда замонавий инновацион технологиялар бўйича чуқур билим ҳамда амалий кўникмаларни бажаришга мўлжалланган. Малака талаблари республикадаги асосий кадрлар буюртмачи ва истеъмолчиси бўлган вазирлик, идора, корхона ва ташкилотлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ институтлари, турдош олий таълим муассасалари билан келишилган.

Кун тартибидagi мазкур масала бўйича йиғилишда билдирилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар асосида муҳокамадан сўнг **ҚАРОР ҚИЛИНДИ:**

Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истеъмолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режалари маъқуллансин.

1. 2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари Малака талаблари ва ўқув режаларини Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигида ташкил қилинган ишчи гуруҳ вакиллари томонидан экспертзадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибда тасдиқланиши учун Олий ва ўрта махсус, касб-хунара таълимини Ривожлантириш марказига топширилсин.

Мажлис раиси, ТДШИ ректори,
ф.ф.д., профессор

Котиба

А. Маннонов
С. Умарова

Тошкент давлат шарқшунослик институти таълим йўналишлари ва магистратура
мутахассисликлари бўйича малака талабларининг асосий
кадрлар истеъмолчилари билан

КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент ш.

“ 10 ” 08 2018 й.

Биз қуйида имзо қўювчилар – Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори А.Маннонов, Ўзбекистон Миллий университети ректори А.Марахимов, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети ректори А.Абдувахитов, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети ректори Ғ.Раҳимов Тошкент давлат шарқшунослик институти томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари малака талаблари ва ўқув режалари билан танишиб, келишув ҳақида ушбу далолатномани туздик.

Малака талаблари ҳамда ўқув режаларининг ишлаб чиқилишида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғи ҳамда олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа меъриёв-ҳуқуқий ҳужжатлар, шунингдек, халқаро тажрибаларга асосланган.

Мазкур малака талаблари ва ўқув режаларининг ишлаб чиқилишида асосий кадрлар истеъмолчилари томонидан қўйилган талаблар ҳам инобатга олинган.

Ишлаб чиқилган малака талаблари ўрнатилган тартибда тасдиққа тавсия этилиши мақсадга мувофиқ.

Тошкент давлат шарқшунослик институти
ректору

[Handwritten signature]

Ўзбекистон Миллий университети
ректору

А. Маннонов

А. Марахимов

Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия
университети ректори

А. Абдувахитов

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари
университети ректори

Ғ. Раҳимов

Тошкент давлат шарқшунослик институти 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) бакалавриат таълим йўналишининг малака талабларига тақриз

Республикамизда таълим сифатини оширишда яратилаётган Давлат таълим стандартлари ва малака талабларининг аҳамияти каттадир. Барча олий таълим муассасаларида яратиладиган малака талабларига нисбатан белгиланган бош мезон бу юқори малакали ва бугунги замон талаблари даражасидаги кадрларни тайёрлашдир. Шу нуктаи назардан, Тошкент давлат шарқшунослик институти “Хорижий мамлакатлар тарихи” кафедраси илмий жамоаси томонидан яратилиб тақдим қилинаётган малака талаблари ҳам айна шу мақсадни ўз олдига қўйган.

Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талабларда битирувчи талабанинг дунёқараши билан боғлиқ тизимли билимларга эга бўлиши, гуманитар ва ижтимоий - иқтисодий фанлар асосларини, жорий давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиши кўрсатилган. Шунингдек, ватан тарихини билиши, маънавий миллий ва умуминсоний кадриятлар масалалари юзасидан ўз фикрини баён қила олиши ва илмий асослай билиши, миллий истиқлол ғоясига асосланган фаол ҳаётий нуктаи назарга эга бўлиши, тарихий мерос ва маданий анъаналарга ҳурмат билан муносабатда бўлиши, ижтимоий - маданий фарқларни бағрикенглик билан қабул қилиши, тарихий жараённи юритувчи кучларни ҳамда унинг қонуниятларини тушуниши каби жиҳатларга алоҳида эътибор қаратилган.

Малака талабларида таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари батафсил шарҳлаб ўтилган. Жумладан, илмий-тадқиқот фаолиятида, маънавий - маърифий фаолиятда, ташкилий - бошқарув фаолиятда, таржимонлик фаолиятида, консалтинг хизмати фаолиятида битирувчиларга қўйиладиган талаблар ҳозирги замон меҳнат бозори талабларига асосланган равишда ишлаб чиқилган.

Тақдим қилинаётган малака талабларида бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар шарқшунослик институти хусусиятларидан келиб чиққан ҳолда, шунингдек, Республикамиз таълим тизимида олиб борилаётган ислохотларга ҳамоҳанг равишда ишлаб чиқилганлигини алоҳида эътироф қилиш лозим. Малака талабларида бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурлари умумий ўрта ва ўрта махсус, касб - ҳунар таълими билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилганлиги кўрсатиб ўтилган ва талабаларнинг фан блокларини ўзлаштириши қайд қилинган. Малака талабларида ўқув режа фанлари блокларини мазмунига қўйиладиган умумий талабларни тўлиқ акс эттирган.

Уз ФА Тарих институти
директори, т.ф.д., профессор

Р.Абдуллаев

**Тошкент давлат шарқшунослик институти 5120300 - Тарих
(Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) бакалаврият таълим
йўналишининг малака талабларига тақрив**

Мустақиллик йилларида олий таълим тизимини тубдан ислох қилиш бўйича кенг миқёсдаги ишларнинг амалга оширилиши натижасида бугунги кунда юксак интеллектуал салоҳиятга эга малакали кадрлар мамлакатимиз олий таълим муассасаларини тамомлаб юртимиз равнақи йўлида самарали фаолият кўрсатиб келмоқдалар. Мамлакатимизда малакали кадрлар тайёрлашнинг янги, бугунги кун талабларига тўла жавоб берадиган самарали миллий моделини яратишда, таълим сифатини янада оширишда Давлат таълим стандартлари ва малака талабларининг аҳамияти каттадир. Шу нуқтаи назардан Тошкент давлат шарқшунослик институти “Хорижий мамлакатлар тарихи” кафедраси илмий жамоаси томонидан яратилиб тақдим қилинаётган малака талаблари ҳам айна шу мақсадни ўз олдига қўйган.

Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талабларда битирувчи талабанинг дунёқараши билан боғлиқ тизимли билимларга эга бўлиши, гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар асосларини, жорий давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиши кўрсатилган. Шунингдек, ватан тарихини билиши, маънавий миллий ва умуминсоний кадриятлар масалалари юзасидан ўз фикрини баён қила олиши ва илмий асослай билиши, миллий истиқлол ғоясига асосланган фаол ҳаётий нуқтаи назарга эга бўлиши, тарихий мерос ва маданий анъаналарга ҳурмат билан муносабатда бўлиши, ижтимоий-маданий фарқларни бағрикенглик билан қабул қилиши, тарихий жараённи юритувчи кучларни ҳамда унинг қонуниятларини тушуниши каби жиҳатларга алоҳида эътибор қаратилган.

Малака талабларида таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари батафсил шарҳлаб ўтилган. Жумладан, илмий-тадқиқот фаолиятида, маънавий-маърифий фаолиятда, ташкилий-бошқарув фаолиятида, таржимонлик фаолиятида, консалтинг хизмати фаолиятида битирувчиларга қўйиладиган талаблар ҳозирги замон меҳнат бозори талабларига асосланган равишда ишлаб чиқилган.

Тақдим қилинаётган малака талабларида бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар шарқшунослик институти хусусиятларидан келиб чиққан ҳолда, шунингдек, Республикамиз таълим тизимида олиб борилаётган ислохотларга ҳамоҳанг равишда ишлаб чиқилганлигини алоҳида эътироф қилиш лозим. Малака талабларида бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурлари умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилганлиги кўрсатиб ўтилган ва талабаларнинг фан блокларини ўзлаштириши қайд қилинган. Малака талабларида ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талабларни тўлиқ акс эттирган.

УзР ФА Шарқшунослик институти
директор ўринбосари, т.ф.д

С.У.Каримова

О'р. С. Каримова
Imzosini tasdiqlayman

Тошкент давлат шарқшунослик институти
5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари
бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг малака
талабларига тақриз

Малака талаблари ўқув жараёнини, таълим муассасалари фаолиятини, кадрлар дарслик ва ўқув қўлланмалар тайёрлаш сифатини баҳолашни тартибга солишда ҳамда бакалаврият таълим йўналиши учун Давлат таълим стандартлари, ўқув режалари, фанлар дастурлари ва бошқаларни яратиш учун асос ҳисобланади.

Шу нуктаи назардан Тошкент давлат шарқшунослик институти “Хорижий мамлакатлар тарихи” кафедраси илмий жамоаси томонидан яратилиб, тақдим қилинаётган мазкур малака талаблари фанларнинг умумий қонуниятлари, минтақа халқлари тарихининг муштарак асослари, Шарқ мамлакатлари халқлари тарихий-маданий муштарак илдизлари, миллий тарихларнинг хусусий жихатлари билан бирга умумий омиллари, тарихий манбаларнинг минтақа учун умумийлиги каби қатор масалаларда назарий илмий тасаввур, билим ва кўникмалар беришга мўлжалланган.

Малака талаблари ихтисослик йўналиши фанларининг ҳар бири мақсад ва вазифалари, улар бўйича талабалар олдига қўйиладиган талаблар, фанларнинг дастурий ҳажми, назарий ва амалий қўллаш майдонлари батафсил кўрсатилган. Шунингдек, малака талаблари ўз ичига олган фанлар мазмун ва моҳият жихатидан бир бирини бойитиши билан бирга маълум бир мақсадга қаратилгани, яъни минтақа халқлари тарихини, тарихий манбашунослигини ёзма ёдгорликларнинг тилларини билиш нуктаи назаридан билим ва кўникмаларга эга кадрлар тайёрлашни кўзда тутган.

Малака талаблари Шарқ мамлакатлари минтақасининг сиёсий- ижтимоий, маданий ҳаёти босқичларини ўрганишда узвийлик ва хронологик изчиллик талабидан келиб чиқади. Унда Шарқ мамлакатлар халқлари тарихи умумжаҳон тарихининг узвий қисми сифатида талқин қилинади. Минтақа халқлари тарихининг манбалари турли тилларда бўлганлиги сабабли манбашунослик ва тарихшунослик масалалари мутахассисдан кенг билимли бўлишни, араб, форс, хитой, шунингдек, инглиз ва бошқа ғарб тилларини билишини тақозо қилиши ўз ифодасини топган.

Шуларни эътиборга олган ҳолда мазкур малака талабларида таълимнинг меъёрий муддати, касбий фаолият соҳаси ва объектларнинг тавсифи, касбий фаолият турлари ва касбий мослашув имкониятлари кенг ёритилган.

Малака талаблари бакалаврият таълим йўналишлари учун тузилган ўқув режалари ва фан дастурлари мазмунига, битирув малакавий ишга қўйиладиган умумий талаблар изоҳлаб берилган. Шу билан бирга малака талабларида мазкур таълим соҳаси бакалаврият таълим йўналиши профессор-ўқитувчилари таркибига қўйиладиган умумий талаблар ва кадрлар тайёрлаш сифатини назорат қилиш услублари келтирилган.

Таъкидлаш жоизки, мазкур малака талабларини ишлаб чиқишда ихтисослик фанлари шарқшунос тарихчи мутахассислар тайёрлашнинг ўзига хос хусусиятларини эътиборга олган ҳолда ўзаро узвийлик ва фанлараро интеграллашиш талаблари ҳисобга олинган.

Хулоса қилиб айтганда, шарқшунос мутахассис тайёрлашга мўлжалланган 5120300 - Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг малака талаблари ҳар томонлама асослаб берилган ва уни тасдиқ учун тавсия қилиш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси
Темурийлар тарихи давлат музейи директори

Х.Файзиев

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус касб-хунар таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг “Ижтимоий ва гуманитар фанлар” ўқув-услубий бирлашмаси мажлисининг

БАЁННОМАСИ

“ 15 ” 08 2018 йил

Тошкент шаҳри

Қатнашдилар: Бирлашма раиси – А.М. Маннонов
Аъзолари: ўқув-услубий бирлашма котиби: С.М. Умарова;
ўқув-услубий бирлашма аъзолари ва таклиф этилганлар.

КУН ТАРТИБИ:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама қилиш ҳамда уни тасдиқлаш учун тавсия этиш.

Эшитилди: ўқув-услубий бирлашма раиси А.М.Маннонов:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида институтда тузилган ишчи гуруҳ профессор-ўқитувчилари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ 10 та бакалаврият таълим йўналишлари ҳамда 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режалари ҳақида ахборот берди, уни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаблари ҳақида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

Сўзга чиқдилар: ТДШИ ўқув ишлари бўйича проректор Н.Абдуллаев:

Институтдаги барча кафедралар мутахассислари ва турдош олий таълим муассасаларидан мутахассис профессор-ўқитувчиларни жалб қилган ҳолда, чет элдаги мос таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизимини изчил ўрганиш натижасида ҳамда белгиланган директив ҳужжатларга асосланиб, юқорида келтирилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича малака талаблари ва ўқув режалари лойиҳаси қайта ишлаб чиқилди.

Ушбу Малака талаблари ва ўқув режалари олий таълимга қўйилган талабларни ўзида тўлиғича акс эттиради ва меъёр талабларига тўлиқ жавоб беради, олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторига мос равишда республикамизда олиб борилаётган ислохотлардан келиб чиқиб, халқ хўжалигида замонавий инновацион технологиялар бўйича чуқур билим ҳамда амалий кўникмаларни бажаришга мўлжалланган. Малака талаблари республикадаги асосий кадрлар буюртмачи ва истеъмолчиси бўлган вазирлик, идора, корхона ва ташкилотлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ институтлари, турдош олий таълим муассасалари билан келишилган.

Юқоридагиларни инобатга олиб, қуйидаги такомиллаштирилган малака талаблари ҳамда ўқув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман:

Таълим йўналишлари:

- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (шарқ тиллари бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (мумтоз тиллар бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (хитой филологияси);
- 5120200 – Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (минтақалар бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (Хитой Халқ Республикаси);
- 5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
- 5231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича).

Магистратура мутахассисликлари:

- 5A120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари ва тадқиқот йўналишлари бўйича);
- 5A120102 – Лингвистика (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича);
- 5A120104 – Матншунослик ва адабий манбашунослик;
- 5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича);
- 5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича);
- 5A120701 – Халқаро муносабатлар ва ташқи сиёсат;
- 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
- 5A231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича);

5A231101 – Ташқи иқтисодий фаолият (тармоқлар ва фаолият турлари бўйича).

Уларга ишлаб чиқариш ва ИТИларининг мутахассислари, кадрлар буюрмачилари ва истеъмолчилари, турдош ОТМлари билан келишув баённомаси олинган. Сизлардан тайёрланган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама қилиб, ўз фикр-мулоҳазаларингизни билдиришларингизни сўрайман.

Бирлашма аъзоларидан: ф.ф.д., профессор Қ.Содиқов, т.ф.д., профессор М.Исҳоқов, PhD Д.Сайфуллаев, и.ф.д., профессор Т.Расуловлар ҳам сўзга чиқиб, ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини замонавий талаблар асосида тайёрланганлиги, уларда хорижий тажрибалар ҳамда гуманитар соҳадаги ислохатлар инобатга олинганлигини таъкидладилар. ушбу таълим йўналишлари Малака талаблари ва ўқув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этдилар.

А.Маннонов - бирлашма раиси, профессор. Институтимиз профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режалари олий таълим талаблари асосида тайёрланган, уларда Республикаимизда гуманитар соҳада рўй бераётган иқтисодий ислохатлар ҳамда халқаро тажрибалар тўлиғича ўз аксини топган, деб ўйлайман. Шунинг учун муҳокамага кўйилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликларининг Малака талаблари ва ўқув режаларини маъқуллаш ва тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман.

Йиғилиш аъзоларининг билдирган фикр ва мулоҳазаларини эътиборга олиб “Ижтимоий ва гуманитар фанлар” ўқув-услубий бирлашмаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истеъмолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режалари маъқуллансин.

2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари Малака талаблари ва ўқув режалари Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигида ташкил қилинган ишчи гуруҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибда тасдиқланиши учун Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини Ривожлантириш марказига топширилсин.

“Ижтимоий ва гуманитар фанлар”

Ўқув-услубий бирлашмаси раиси, ф.ф.д., профессор

Бирлашма котиби:

А.МАННОНОВ

С.УМАРОВА

**5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) таълим йўналиши бўйича Малака талабининг ишлаб чиқишига
ТУШУНТИРИШ ХАТИ**

5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) бакалаврият таълим йўналишини малака талабини ишлаб чиқишда қуйидаги меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга асосланган:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғи;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғи.

Малака талабини ишлаб чиқишда бакалаврият таълим йўналиши битирувчиларига кадрлар истеъмолчилар томонидан кўрсатилган малака талаблари ҳисобга олинган.

Олдинги бакалаврият таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми билан қиёслаганда янги малака талаби бўйича бакалавриятда “Гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар” ва “Математик ва табiiй-илмий фанлар” блоклари бирлаштирилиб, номи «Гуманитар ва табиий-илмий фанлар»га ўзгартирилди ва умумий юклама ҳажми 15-20 %дан 20-30%гача оширилди. “Умумқасбий фанлар” блокнинг ҳажми 45-50 %дан 30-50 %гача, “Ихтисослик фанлари” блокнинг ҳажми 10-15%дан 20-35 %гача кўпайди. Шу билан бирга бакалавриятда назарий таълим билан ишлаб чиқаришни боғлаш учун малакавий амалиёт муддатлари 16 ҳафтадан 30 ҳафтага оширилди ва аудитория машғулотларининг ҳафталик юкламаси 32 соатдан 30 соатга қисқартирилди.

Ушбу малака талаб “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг мақсади ва вазифаларининг, шунингдек таълим-тарбияга йўналтирилган ҳамда Президент, Вазирлар Маҳкамасининг қарор-фармонларини мукамал амалга оширилишига қаратилган.

Малака талаби дастурида миллий мустақиллик, демократия, бой миллий ва маънавий анъаналар, халқнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний кадриятлар тамойиллари ҳисобга олинди.

Малака талаби асосида таълим олувчиларда чуқур билим, мустақил фикрлаш, юксак касбий малакавий кўникма шаклланиши таъминланади.

Ушбу малака талаби халқаро тажриба, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиш даражаси ва ютуқлари иқтисодий устуворлик шароитида кадрларга нисбатан ишлаб чиқариш ва амалиётда қўйиладиган талабларни ҳисобга олган ҳолда илмий асосланади.

Ўқув юкламасининг оддийдан мураккабга қараб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг қобилиятлари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табақалаштириш имкониятлари ҳисобга олинди.

Таълим олувчилар ва битирувчиларни тайёрлаш, таълим фаолияти сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-қоидаларга мослигига эришилди.

Малака талабнинг қулайлиги - унинг бажарилишини назорат қилиш, меъёр ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инobatта олинган бўлиб, таълим йўналишининг малака талабини ишлаб чиқишда муҳим аҳамият касб этди.

5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) бакалаврият таълим йўналишига тажрибада текширувдан ўтган таълим ҳамда ишлаб чиқариш амалий фаолиятларининг илғор меъёрлари киритилди.

Малака талабини ишлаб чиқишда мамлакат ижтимоий-иқтисодий тарақиётининг истикболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютуқлари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иқтисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълим давлат талим стандартларини халқаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғунлаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

**Тошкент давлат шарқшунослик институти
ўқув ишлари бўйича проректори**

Н.А. Абдуллаев

2.05	Жаҳон тарихи	610		360	368		204	-242	2-блокка ўтказилди
2.06	Этнодемография	62		36				-62	Ўқув режадан чиқарилди
2.07	Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш	62		36				-62	Ўқув режадан чиқарилди
2.08	Танлов фанлар	134		80				-134	Ўқув режадан чиқарилди
3.00	Умумқасбий фанлар	3308	47,1	1954	3040	46	1684	-268	2-блок деб ўзгартирилди
3.01	Ўрганилаётган мамлакат (минтака) тарихи	758		448	634		352	-124	
3.02	Шарқ мамлакатлари сиёсий тизимлари ва сиёсий маданиятлари тарихи	74		44				-74	Ўқув режадан чиқарилди
3.03	Асосий шарқ тили	1566		924	2126		1180	+560	
3.04	Гарб тили	514		304	244		136	-514	1-блокка ўтказилди
3.05	Шарқ мамлакатлари маданияти тарихи	122		72	124		68	+2	3-блокка ўтказилди
3.06	Шарқ мамлакатлари этнографияси, этногенез ва этник тарихи	122		72	124		68	+2	2-блокка ўтказилди
3.07	Танлов фанлар	152		90	236		130	+84	
4.00	Ихтисослик фанлари	886	12,6	524	1490	23	824	+604	3-блок деб ўзгартирилди
4.01	Манбашунослик ва тарихшунослик	150		88	144		80	-6	Ўрганилаётган минтака тарихи манбашунослиги ва тарихшунослиги деб номи ўзгартирилди
4.02	Шарқ мамлакатлари дипломатияси тарихи	74		44				-74	Ўқув режадан чиқарилди
4.03	Шарқ мамлакатлари давлатчилиги тарихи	74		44				-74	Ўқув режадан чиқарилди
4.04	Шарқ мамлакатлари ижтимоий-сиёсий таълимотлар тарихи	74		44	72		40	-2	
4.05	Шарқ мамлакатлари адабиёти тарихи	148		88				-148	Ўқув режадан чиқарилди
4.06	Тарих фанини ўқитишнинг замонавий усуллари	122		72	124		68	+2	
4.07	Ердамчи тарихий фанлар (палеография, нумизматика, тарихий топонимия, геральдика, сфрагистика, метрология ва хронология)	122		72	124		68	+2	
4.08	Касбий педагогика ва психология	122		72				-122	Ўқув режадан чиқарилди
5.00	Қўшимча фанлар	428	6,1	252	396		220	-32	
	ЖАМИ:	7020	100	4160	6588	100	3660	-756	
	Малака амалиёти	972			1188			+216	Малакавий амалиёт ўтказиш 18 ҳафтадан 22 ҳафтага узайтирилди
	Битирув малакавий иши	270			324			+54	
	Аттестациялар	1026			972			-54	
	ЖАМИ:	2268			2484			+216	
	ҲАММАСИ:	9288			9072			-216	

Изоҳ: 2018 йил ўқув режасида “Гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар” ва “Математик ва табиий-илмий фанлар” блоклари бирлаштирилиб, номи “Гуманитар ва табиий-илмий фанлар”га ўзгартирилди, фанлар сони 18 тадан 10 тага камайтирилди, умумий юклама ҳажми 34,2%дан 25%гача камайтирилди.

“Умумқасбий фанлар” 3-блок 2-блок деб ўзгартирилди, ўқув юклама ҳажми 47,1%дан 46%га камайтирилди.

“Ихтисослик фанлар” 4-блок 3-блок деб ўзгартирилди, ўқув юклама ҳажми 12,6% дан 23% гача оширилди.

Шу билан бирга бакалавриятда назарий таълим билан ишлаб чиқаришни боғлаш учун малакавий амалиёт муддатлари 18 ҳафтадан 22 ҳафтага оширилди, аудитория машғулотларининг ҳафталик юкласи 32 соатдан 30 соатга кискартирилди.

Ўқув ишлар бўйича проректор

Н.Абдуллаев

Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг малака талабларининг халқаро миқёсдаги бошқа таълим стандартлари билан қиёсий таққослаш

№	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси (бакалаврият)	Америка Қўшма Штатлари Стэйфорд университетининг тарих факультети (магистратура) (Stanford's Department of History's Master's Degrees	М. Ломоносов номидаги Москва Давлат Университети қошидаги тарих факультети (Россия Истфак МГУ	Ҳиндистон Республикаси Жавахарлал Неру университети
1.	Бошланиши	Ўрта махсус таълимдан сўнг	Ўрта махсус таълимдан сўнг	Урта махсус таълимдан сўнг	Урта махсус таълимдан сўнг
2.	Давомийлиги	4 йил	4 йил	4 йил	4 йил
3.	Таълим олувчилар сони	300 дан ортик	500 дан ортик	1000 дан ортик	1000 дан ортик
4.	Ўтиш жойлари	ОТМлар қошидаги тарих факультетлари, ЎзР ФА илмий- тадқиқот институтлари, Давлат Архиви, музейлар	Университет қошидаги тарих факультети, илмий-тадқиқот маркази ва унинг филиаллари, хориждаги турдош университетлар қошидаги тарих факультетлари ёки бўлимлар	М.Ломоносов номидаги Москва Давлат Университети қошидаги тарих факультетининг зарур кадрлар билан таъминланган ва илмий-техник салоҳиятга эга бўлган кафедралари ва амалиёт ўтказиладиган муассасалар	Ташки ишлар вазирлиги, Олий таълим вазирлиги, Ҳиндистоннинг барча университетлари, коллежлар, Шахсий таълим даргоҳлари.
5.	Таълим берувчилар	ОТМ да тизимли равишда илмий ёки илмий-услубий фаолият билан шугулланувчи ва илмий даража ва унвонга эга булган профессор- ўқитувчилар. Бакалавр йўналишида таълим берувчилар магистр фан номзоди ёки фан доктори (жумладан, хориждаги PhD) илмий даражалари ва илмий унвонларга эга бўлишлари керак.	Университет қошидаги тарих факультети профессорлари, илмий-тадқиқот марказлари ва уларнинг филиаллари мутахассислари	Тизимли равишда илмий ёки илмий- услубий фаолият билан шугулланувчи ва илмий даража ва унвонга эга бўлган профессор- ўқитувчилар. таълим берувчиларнинг 75% и фан номзоди ёки фан доктори (жумладан, хориждаги PhD) илмий даражалари ва илмий унвонларга эга бўлишлари керак.	Мутахассислик бўйича магистр даражасига эга бўлганлар ва фан докторлари
6.	Таълим жараёнини кузатиш ва назорат килиш	Қуйидаги тартибда амалга оширилади: Бакалавр бўлими- деканат-битирувчи кафедра мудир-илмий раҳбар ёки бевосита таълим берувчи профессор-ўқитувчи-бакалавр	Қуйидаги тартибда амалга оширилади: илмий-тадқиқот маркази-дастур директори- илмий консультант ёки бевосита таълим берувчи профессор-ўқитувчи-таълим олувчи.	Қуйидаги тартибда амалга оширилади: бакалаврият бўлими-деканат-битирувчи кафедраси мудир-бевосита таълим берувчи профессор- ўқитувчи-бакалавр	Қуйидаги тартибда амалга оширилади: Факультет декани ва кафедра мудир ва таълим берувчи ўқитувчи томонидан.

Бакалавриатда таълим жараёнининг таркиби

1.	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси (Бакалавр)	Америка Қўшма Штатлари Стэнфорд уиверситетининг тарих факультети БАКАЛАВР (Stanford's Department of History's Master's Degrees)	М. Ломоносов номидаги Москва Давлат Университети қошидаги тарих факультети (Россия, Истфак МГУ)	Ҳиндистон Республикаси Бакалавр Жавахарлал Неру университети)
2.	Назарий таълим	Асосий қисми маъруза ва семинар машғулотлари кўринишида асосий базада ва қисман амалиёт ўтказиладиган муассасаларда амалга оширилади	Асосан таълим ва илмий- тадқиқот марказларида лекция, семинар дарслари ва кичик конференциялар кўринишида ўтказилади	Маъруза ва семинар машғулотлари кўринишида университет қошидаги тарих факультетида ва қисман амалиёт ўтказиладиган муассасаларда амалга оширилади	Асосан маъруза ва амалий машғулотлар кўринишида ўтказилади
3.	Амалий таълим	Ўқув дастурида кўрсатилган ротациялар кўринишида Олий таълим, ўрта касб-хунар таълим ва умумий ўрта таълим муассасалари, Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси қошидаги илмий тадқиқот институтлари, Давлат архиви ва музейларда амалга оширилади	Ўқув дастурида кўрсатилган цикллар кўринишида илмий- тадқиқот марказлари ва уларнинг филиалларида амалга оширилади	Амалий машғулотлари кўринишида зарур кадрлар ва илмий-техник салоҳиятга эга бўлган кафедралар ва қисман амалиёт ўтказиладиган муассасаларда амалга оширилади	Ўқув дастурида кўрсатилган мавзулар бўйича Олий таълим даргоҳида, тил академиясида, кутубхоналарда амалга оширилади.
4.	Илмий-тадқиқот ишлари	Бакалаврда таълим олувчилар танлаган мавзуси бўйича диссертация ишини асосан битирувчи кафедра шароитида амалга оширади. Бакалаврларга кафедра профессор- ўқитувчилари ёки ҳамкорлик шартномалари асосида бошқа турдош ОТМ ва илмий-тадқиқот институтлари ходимлари орасидан илмий раҳбар (илмий консультант) тайинланади. Илмий изланиш давомида бакалаврлар илмий мақолалар, тезислар ёзиш, ОТМ, республика	Бакалаврда таълим олувчилар илмий иши кейинги босқичда магистрлик илмий ишига асос бўлиб хизмат қилади ва мустақил илмий изланиш кўринишида амалга оширилади	Бакалаврда таълим олувчиларнинг муваққил илмий-иши мавзуси кафедра илмий проект таркибига киритилган бўлади ва тегишли кафедралар томонидан белгиланган профессор-ўқитувчи раҳбарлиги остида олиб борилади.	Бакалавр танлаган мавзуси бўйича малакавий ишни илмий раҳбар назорати остида амалга оширади. Мавзу бакалавриятда ўқиш жараёнида танланади.

		ва халқаро илмий анжуманларда иштирок этиш билан шуғулланадилар.			
5.	Мустақил таълим	Бакалавр таълим олувчилар назарий машғулотлар, амалий кўникмалар ва илмий ишлари бўйича мустақил иш олиб боришади, асосий база ва бошқа таълим муассасаларида яратилган шароитлардан (таркатма материаллар, хужжатлар, кутубхона, интернет тармоғи, ва бошқа асбоб- ускуналар) фойдаланган ҳолда ўз билимларини оширадilar. Мустақил ишлари натижалари тизимли равишда тегишли кафедралар ва илмий раҳбари томонидан назорат қилинади.	Бакалаврда таълим олувчилар университет илмий-тадқиқот марказларида мавжуд бўлган барча шарт-шароитлардан унумли фойдаланган ҳолда танланган илмий мавзулари юзасидан мустақил иш олиб боришади ва тизимли равишда мустақил ишлари натижаларини эссе ва такдимотлар шаклида илмий раҳбар (консультант) ларига тақдим этишади.	Бакалаврда таълим олувчилар танланган мавзулар бўйича мустақил илмий-тадқиқот ишлари олиб боришади ва бу борада университетдаги барча шарт-шароитлардан кенг фойдаланишлари мумкин. Мустақил ишлари натижалари тизимли равишда тегишли кафедралар ва илмий раҳбари томонидан назорат қилинади.	Танланган мавзу курс иши шаклида мавзу берган ўқитувчига топширилади
6.	Таълим жараёнида баҳолаш	Бакалаврда таълим олувчиларнинг назарий ва амалий кўникмалари ва илмий-тадқиқот ишлари бўйича билимларини баҳолаш бакалавр рейтинг тизими асосида жорий, оралик , якуний баҳолаш ҳамда якуний аттестация кўринишида амалга оширилади. Якуний давлат имтиҳони ёзма шаклда ўтказилади	Бакалаврда таълим олувчиларнинг назарий ва амалий кўникмалари ва илмий-тадқиқот ишлари бўйича билимларини баҳолаш бакалавр рейтинг тизими асосида жорий, оралик, якуний баҳолаш ҳамда якуний аттестация кўринишида амалга оширилади. Якуний давлат имтиҳони ёзма шаклда ўтказилади	Бакалаврда таълим олувчиларнинг жорий билимлари, компетенция ва ўзлаштириш даражаси жорий ва оралик баҳолаш кўринишида амалга оширилади. Ўқув дастури сўнгида бакалаврда таълим олувчиларнинг мутахассислик бўйича барча назарий ва амалий билимлари факультет томонидан ишлаб чиқилган баҳолаш ишланмасига мувофиқ ҳолда баҳоланади	Ҳар бир фандан курс иши ёки оғзаки жавоб тарзида фан ўқитувчисига А, В, С баҳолаш тизими асосида топширилади. Якуний давлат имтиҳон ёзма иш шаклида амалга оширилади